

PASVALIO M. KATILIŠKIO VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS
LITERATŪRINIAM KONKURSUI

Pasvalio Petro Vileišio gimnazijos
3c klasės mokinės Monikos Jakubonytės

NOVELĖS

Konsultavo mokytoja Erika Bujevičienė

Pasvalys

2004

Tikėjimas

Gaudžia varpas. Skamba ilgai, nesustodamas, tarsi norėdamas sugėdinti nusidėjelius ir padrašinti atgailaujančius. Gaudžia...

Bažnyčion traukia būreliai žmonių. Tapena ir senutės, raukšlių išvogotais veidais, drebančiom, tiek darbų nudirbusiom rankom, vos benulaikydamos lazdele. Jų ašarotos akys žvelgia Dievo šventovės link, o rankos vis arčiau krūtinės spaudžia brangiausią turtą – apskurusią, sudėvėtą maldaknygę. Eina jos skubėdamos, kiek tai leidžia jų nuvargę sąnariai. Džiaugsmingai daužosi širdys. Kiek atgaivos, stiprybės lyg iš gyvybės šaltinio čia gali pasisemti...

Pilkoj senučių jūroj sumarguoja brangūs kailiniai, daili skrybėlaitė... Pagyvenusi ponija eina išdidžiai. Deja, ne peno dvasiai ji čia atėjo pasisemti... Gal apsirodyt savo naujų apdarų? Gal...

Sukryškčia keletas laimingų vaikiškų balselių... Juose skamba džiaugsmas. Dideli paveikslai, žibsi žvakės, skambus kunigo balsas – viskas taip įdomu, nauja, nepatirta...

O prie durų sėdi varganas senelis. Apdriskęs, purvinas, sušalęs... Šalia jo – kepurė. Joje keletas smulkių pinigėlių. Senuko veide skausmas, raukšlių grioveliais teka gailios ašaros. Kiek jo akyse kančios, kiek neteisybės, skausmo! Susimąstau, kodėl Dievas, pas kurį šįvakar susirinko tiek žmonių, prašančių pagalbos, atleidimo, taip nubaudė vargšą žmogelį? Gal kai buvo jaunesnis, jis dirbo, neblogai gyveno, gal net šeimą turėjo?.. O dabar savo bejausmėmis akimis žiūri į žmones, prašo jų pagalbos... Bet kepurė apytuštė...

Senelis, matyt, nieko nebesitiki. O juk tikėjimas yra visa ko pradžia! Jis prikelti ligonius, išgydo bet kokias žaizdas, suteikia stiprybės. Taip norėtusi to senuko akyse įžiebtį nors menkutį tikėjimo žiburėlį... Ir dzingtelį į kepurę penkis litus! Bet akyse džiaugsmo neišvystu...

Našta

Ruduo. Nemaloniai dulkia šaltas lietus. Rimti, susimąstę praeiviai slepiasi po spalvingų skėčių kepurėmis. Tik jie ir pagražina tą pilką žmonių jūrą... Juos stebi dvi liūdnos, keistai spindinčios, bet jau, deja, nieko nebematančios akys. Po apgriuvusia arka, tamsiausiame jos kampelyje, slepiasi narkomanas...

Liesa, kaulėta figūra... Tik tiek beliko iš kažkada sveiko ir laimingo jaunuolio... Jis slepiasi nuo piktų žmonių žvilgsnių, nuo užgaulių replikų... O gal nuo neteisybės? Gal pats nuo savęs? Žiūriu į jį ir maštau... Įsivaizduoju jį pavyzdingu studentu. Gabus, stropus, tikras dėstytojų pasididžiavimas... Ir štai bloga kompanija, vis dažnesnės išgertuvės... O gal didžiulės problemos prislegia šios jaunos žmogystos pečius? Ir jis tiesiog neišlaiko sunkios jų naštos... Bet žydrose kaip dangus akyse spindi blausi vilties kibirkštėlė...

Vis žiūriu... Kaip norėtusi, kad jis pakiltų, numestų tas sunkias jį kaustančias grandines, išlaisvintų sielą... Tiesiog vėl pradėtų gyventi... O vargšui tereikia... tik dar vienos, eilinės narkotikų dozės...

Akys

Svajingi žemės plotai, pakviapę gėlių aromatais...O kilimai, kilimai tų margaspalvių žiedų! Gūdzios, neįžengiamos girios. Ir upės lyg nuodingos gyvatės vagoja gimtuosius laukus... Atrodo, rojus? Bet žydros dangaus akys liūdnai žvelgia iš viršaus. Ir gailios ašaros dažnai pabyra ant įkaitusio asfalto... ir nuodėmingų praeivių galvų...

Ir aš vienas iš jų... Tylus stebėtojas, nebylus analizuotojas... Einu gatvėmis, tais betono spąstais, kreipiu žvilgsnį į bokštus ir dangoraižiais subadytą bei dūmais užjuodintą dangų. Žvalgausi į praeivius, jų rūškanus ir linksmus veidus... Ištisos istorijos surašytos jų raukšlių labirintuose ir akių gelmėse. Ar karštą vasaros dieną sudužusios jaunystės svajonės, ar gūdžią žiemos naktį sutryptos vaiko viltys, kai nebelieka nieko švento – viską matau, girdžiu jų sielos dejones savo širdimi. Apgriuvę skersgatviai ir elgeta prie bažnyčios durų, beverkiantis vaikas ir apsiblausęs jauno narkomano žvilgsnis... Jau toks esu, tokį mane kaip ir juos išugdė žemė...

Pragertos Kūčios

Vakarėja. Dangus dabinas žvaigždžių karoliais. Ledinis šaltukas stipriai surakina net Lėvens bangeles. Blausi, sidabrinė mėnesiena nušviečia aukštas pusnis. Netrukus pati nuostabiausia, stebuklais ir burtais apraizgyta naktis – Kūčios...

Kaime linksmai skalija šunys, tvartuose ramiai guli sotūs gyvulėliai... Visi ruošiasi švęsti... Skuba nukrauti stalus, apsišvarinti. Tik prie vieno lango atkakliai kažkas rymo, piešia mažais pirščiukais eglutę ant stiklo... Dvi it liepsnelės viltingos akytės žiūri tolyn... Šioj troboj nematyti lininės staltiesės, dvylikos patiekalų... Ir nuotaika visai nedžiaugsminga, nepakili... Už stalo sėdi jaunutė moteris – deja, jau spėjusi suvargti... O pro langą žiūri mažas, garbanotas berniukas. Gailus kūkčiojimas priverčia jį atsisukti.

- Mamyt, tu neverk! Tėtis greit pareis... Gal jis Kalėdų Senelį sutiko? – pasigirsta...

Tačiau ta maža vaikiška širdelė jaučia, kad tėvelis vėl girtas grįš, vėl su mama barsis... Tik gal šįkart nesimuš?.. Neramiai apsidairo, akytėse susitvenkia ašaros: nėra papuoštos eglutės, šventinio stalo... Ir dovanų nebus... Tik verkianti mama ir niūrios pirkios sienos... Mažylis prispaudžia žanduką prie šalto stiklo, atsidūsta – laukia dar vienos „pragertos Kūčios“...

Šiuolaikiniai princai

Pasiutusiai karšta. Atrodo, girdi kaip skilinėja įkaitusios šaligatvio plytelės, eizėja asfaltas... Tas nepaliaujamas motorų burzgimas... Bet ir jį užgožia kraupus senos „geldos“ blerbimas. Nieko įdomesnio nei garsų, nei vaizdų pasaulyje...

Bet ne! Palaukit... O kas gi čia? Ant aprašinėto, aplūžusio suoliuko prisėda nematyta panelė. Daili suknutė, madingi bateliai... Atsidūsta, pažiūri į laikrodį, neramiai apsidairo. Matyt, kažko laukia... Ką ten kažko – aiškiai matyti, kad „kavalieriaus“! Ji dailiai pasiremia rankute, šildosi prieš saulę, šypsosi... Žalios akytės svajingai žvelgia tolyn, mintys klaidžioja... Staiga lyg atbunda iš malonaus sapno. Vėl gilus atodūsis, nerimastingas žvilgsnis laikrodin... Oi, kaip vėluoja! Nė pati nepajuto, kad jau ilgai čia sėdi – tokios saldžios rožinės svajonės!

Staiga į kiemą įlekia juodas BMW. Tamsinti langai, šviečia švariai skusta plikė... Viskas kaip „turi“ būti! Šaižus signalas – atseit, suprask: „Šok vidun!“ Žaliaakės veide begalinė nuostaba – visai ne tokį susitikimą ji įsivaizdavo! Sėdi ant suoliuko kaip prikalta, prirakinta... Plikė mašinoje nekantriai sujuda, pasigirsta keletas riebių keiksmų, triukšmingai atsilapoja durelės... Išlipa treninguotas „kavaliarius“, prieina prie apstulbusios merginos, be didelių įžangų ir ceremonijų griebia už rankos... Ji nevalingai atsistoja. Pasigirsta virtinė „švelnių“ žodelių:

- Karoč, yra diela, ko stovi kaip kokia žaba? Davai, sėsk tačkon ir...

Tvirtos rankos stumia mašinos link. Merginos akyse begalinis siaubas, pasišlykštėjimas... Ji išsilaisvina, ima bėgti... Jai pavymui atskrieja dar keletas firminių „Adidas“ berniuko „palinkėjimų“...

Susimąstau... Atrodo, regiu, kaip vargšė mergaitė rauda; girdžiu, kaip gailios ašaros kapsi ant įkaitusios žemės; kaip dūžta gražios svajonės, vaitoja įskaudinta širdis... Norėtusi pasivyti, paguosti: „Neverk, juk šiais laikais princai juodais BMW, o ne ant balto žirgo atjoja...“.